

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Pechersky, de Joodse held van Sobibor

Leydesdorff, S.

Publication date

2013

Document Version

Final published version

Published in

NRC Handelsblad

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Leydesdorff, S. (2013). Pechersky, de Joodse held van Sobibor. *NRC Handelsblad*, O 14. <http://www.nrc.nl/handelsblad/van/2013/oktober/21/pechersky-de-joodse-held-van-sobibor-1307802>

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

Sobibor

Petsjerski niet onbekend

Het onderzoek van Selma Leydesdorff (21 okt.) over Sobibor en Alexander Petsjerski stopte kennelijk al bij de naam van de leider van de opstand in Sobibor. Die is niet Pechersky. Opmerkelijk is ook de mededeling dat 'niemand veel over hem wist'.

Alexander Petsjerski kreeg de hoofdrol in *Escape from Sobibor* (1987), die talloze malen is vertoond. Dan is er de documentaire van Lily van den Bergh en Pavel Kogan *Opstand in Sobibor* (1989), waarin Petsjerski ook een hoofdrol speelt. Voorts zijn er drie boeken van dr. Jules Schelvis, waarin de opstand in Sobibor en dus Petsjerski uitvoerig worden besproken. Leydesdorffs vraag: „Wat is er werkelijk gebeurd met deze 'Joodse held'?” is beledigend voor Schelvis. De opmerking over de zogenaamde

onbekendheid van Petsjerski heeft een politiek karakter. Er circuleert een brief van Yoel Edelstein, een minister van propaganda in Israël. Ook hij schrijft 'Pechersky' net als Leydesdorff. Edelstein wil in Israël en Rusland Petsjerski in het zonnetje zetten als Joodse Held. Opnieuw gaat het over een 'almost unknown' Jood. Leydesdorff maakt zich kennelijk tot spreekbuis van Edelstein.

Verder zou Petsjerski „nooit vrij zijn geweest om zich uit te spreken”. Dat is niet de indruk van interviewers Van den Bergh en Schelvis. Ze schrijft ook over 'een mythische rol' van Petsjerski, alsof er getwijfeld kan worden aan de realiteit van zijn rol in de opstand in Sobibor. Aan het einde van het artikel schrijft Leydesdorff dat er „in Sobibor ook niet-Joden waren”. Dat valt helemaal niet te bewijzen, behalve door de overlevenden als Schelvis en Petsjerski zelf. Uitgerekend in het interview met Petsjerski

heeft Schelvis diens Joodse achtergrond belicht. Petsjerski heeft zo'n achtergrond, maar zijn binding met dat geloof was minimaal. Op een zeker moment merkt Schelvis op: „Ik ben niet Joods en ik zie het niet aan u”, waarop Petsjerski een prachtig antwoord geeft: „Als men naar mij kijkt, ziet men mij niet voor een Jood aan. Dat heb ik echter nooit als een probleem gezien.” Leydesdorffs stuk eindigt pijnlijk als ze zich onbeschaamd op de borst klopt. Ze schrijft: „dat ik met mijn onderzoek meehelp de politiek bewust gecreëerde stilte over hem te doorbreken. Pechersky is voor mij een Joodse held.” De 'politiek bewuste stilte' is een creatie van Leydesdorff en Edelstein, die een scene in het treurspel 'Holocaust als buitenlandse politiek van Israël' hebben opgevoerd.

Hans Derks namens Jules Schelvis, auteur, en Lily van den Bergh, filmmaker, Amsterdam

Zaak-Heringa

Toch opening door vonnis

Albert Heringa is schuldig bevonden, zonder strafoplegging. Samen met de Nederlandse Vereniging voor Vrijwillig Levensende heeft Heringa de confrontatie gezocht met de 'euthanasiewet': dat pakt negatief uit. Rechters motiveren waarom wél straf opgelegd had kunnen worden: Heringa heeft zich onvoldoende rekenschap gegeven van „de wettelijke regeling zoals deze er nu ligt”. Deze wet staat artseneuthanasie onder strikte voorwaarden toe. Maar wie géén beroep doet op artseneuthanasie en bewust kiest voor zelfeuthanasie ontloopt dit verwijt. Heringa heeft als niet-arts grote risico's genomen: „Ook heeft verdachte de woning van zijn moeder verlaten voordat de dood was ingetreden” zodat hij het resultaat of complicaties maar moest afwachten (von-

nis p. 18). Bestaande niet-strafbare hulp maakt het mogelijk te beschikken over middelen als vermeld in de richtlijn 'Uitvoering euthanasie en hulp bij zelfdoding'. Overlijden via zelfeuthanasie is daarmee net zo zeker als via artseneuthanasie. Omdat het naasten is toegestaan bij zelfeuthanasie aanwezig te blijven, vervalt ook dit verwijt. De rechters motiveren óók waarom er toch géén straf werd opgelegd: Een innige band; naastenliefde; zijn wens haar bij te staan; het onderling vertrouwen (p. 18-19). Ook dit is bij zelfeuthanasie onverkort van toepassing. Schuldigverklaring is niet zeker en afhankelijk van de mate van overtreding van artikel 294. De uitspraak verwijst dus wel degelijk naar een mogelijke uitbreiding van de niet-strafbare hulp bij zelfeuthanasie door intimi en de zekerheid van het achterwege blijven van strafoplegging.

Dr. Ton Vink Consulente bij St. de Einder